

18 Ιουλίου 2024

Η Αγία Νέα Οσιομάρτυς Ελισάβετ Φεοντόροβνα η Μεγάλη Δούκισσα της Ρωσίας

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Ἡ ἉΓΙΑ

ΕΛΙΣΑ
ΒΕΤ

Ἡ ΠΡΟΚΙΤΙΣΣΑ

Ἡ ΝΕΟΜΑΡΤΥ
Σ

ΠΕΤΡΟΣ
ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ

Ἡ αγία πριγκήπισσα νεομάρτυς Ελισάβετ. Εικόνα του αγιογραφείου της Ἱεράς Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου.

Ἡ πριγκίπισσα Ελισάβετ Φεοντόροβνα γεννήθηκε το 1864. Γονεῖς της ἦταν ὁ μέγας Δούκας Λουδοβίκος Δ΄ της Ἑσσης καὶ ἡ πριγκίπισσα Αλίκη, κόρη τῆς βασίλισσας τῆς Ἀγγλίας Βικτωρίας. Ἀδελφὴ τῆς ἡ Ρωσίδα αυτοκράτειρα Ἀλεξάνδρα

Φεοντόροβνα. Από τα παιδικά της χρόνια διακρινόταν για τη βαθιά πίστη της και τη φιλόνηθρωπη διάθεση της. Η «ευγενική» καταγωγή, της δεν στάθηκε εμπόδιο για να ζήσει σύμφωνα με το Ευαγγέλιο. Συμπεριφερόταν με καλοσύνη και απλότητα στους απλούς ανθρώπους και από παιδί είχε μια διακαή επιθυμία: να βοηθήσει όσους είχαν ανάγκη.

Το 1884 η Ελισάβετ παντρεύτηκε τον μέγα πρίγκιπα Σέργιο Αλεξάνδροβιτς, αδελφό του τσάρου Αλεξάνδρου Γ΄. Παρότι αλλόδοξη, δεν της ζητηθηκε να αλλάξει την πίστη της. Όμως η ορθόδοξη πίστη της κέντρισε εξ αρχής το ενδιαφέρον. Από την πρώτη ημέρα που ηλθε στη Ρωσία μελετούσε με επιμέλεια τη ρωσική γλώσσα και παρακολουθούσε τη ζωή των απλών Ρώσων, που ήταν ζυμωμένη με την ορθόδοξη πίστη και ζωή. Μαζί με το σύζυγό της ταξίδεψε και στους Αγίους Τόπους, όταν το 1888 έγιναν τα εγκαίνια του ρωσικού ναού της Αγίας Μαρίας Μαγδαληνής στον κήπο της Γεθσημανή. Το προσκύνημα στην Αγία Γη, όπου έζησε ο Θεάνθρωπος, προκάλεσε βαθιά εντύπωση στην Ελισάβετ. Η καρδιά της, «γη αγαθή», ήταν έτοιμη να δεχτεί το σπόρο της ορθόδοξης πίστης. Αφού κατηχηθηκε, προσχώρησε στην Ορθόδοξη Εκκλησία το 1891. Την ίδια χρονιά ο σύζυγος της διορίστηκε γενικός κυβερνητής της Μόσχας.

Από τη μέρα εκείνη η Ελισάβετ αφιερώθηκε σε φιλανθρωπικές δραστηριότητες. Προσπαθούσε με κάθε τρόπο να βοηθήσει τους φτωχούς και τους πάσχοντες. Το 1904 η Ρωσία μπήκε στην περιπέτεια του Ρωσο-Ιαπωνικού πολέμου. Η Ελισάβετ οργάνωσε τα στρατιωτικά νοσοκομεία. Επισκεπτόταν τους τραυματίες, έκανε εράνους για τους στρατιώτες κ.λπ. Όμως ο πόλεμος προκάλεσε ποικίλες αντιδράσεις και τη λαϊκή δυσαρέσκεια. Δεν έλειψαν οι εξεγέρσεις και οι πολιτικές δολοφονίες. Έτσι, στις 4 Φεβρουαρίου 1905, ο σύζυγος της Ελισάβετ, Σέργιος Αλεξάνδροβιτς σκοτώθηκε από βόμβα, που πέταξε ο Ιβάν Καλιάεβ, μέλος του σοσιαλιστικού επαναστατικού κόμματος. Ο δολοφόνος συνελήφθη και οδηγήθηκε στις φυλακές Ταγκάνκα. Κι εδώ φάνηκε το μεγαλείο της ψυχής της Ελισάβετ. Επισκέφθηκε η ίδια τον Καλιάεβ στη φυλακή. Του μίλησε με πολύ καλοσύνη, καλώντας τον να αφήσει τις αναρχικές ιδέες. Όμως δεν έμεινε εκεί. Ζήτησε από τον τσάρο Νικόλαο Β΄ να μην εκτελέσει τον Καλιάεβ. Ο τελευταίος εκτίμησε τη χριστιανική στάση της Ελισάβετ, αλλά δεν ήταν διατεθειμένος να απορρίψει τις ιδέες του.

Το 1907 η Ελισάβετ αγόρασε μέσα στη Μόσχα ένα οικόπεδο με τέσσερα σπίτια και μεγάλο κηπο. Δημιούργησε την «Αδελφότητα της Αγίας Μάρθας και Μαρίας» με σκοπό τη διακονία των φτωχών και πασχόντων ανθρώπων. Χτίστηκαν σύντομα και άλλα κτίρια καθώς και δύο ναοί αφιερωμένοι στη Θεοτόκο και στις αγίες Μάρθα και Μαρία. Σύντομα η κοινότητα απέκτησε ξενώνα, ορφανοτροφείο, νοσοκομείο,

σχολείο, βιβλιοθήκη κ.λ.π. Η αδελφότητα λειτούργησε ως μοναστήρι, συνδυάζοντας τη φιλανθρωπική δραστηριότητα. Το έργο που επιτελούσε ήταν τεράστιο. Πλήθη φτωχών και αρρώστων ανθρώπων έβρισκαν περίθαλψη και ανακούφιση. Τα ορφανά παιδιά έβρισκαν προστασία. Τα φτωχά και άπορα παιδιά μπορούσαν να μάθουν γράμματα και κάποια τέχνη.

Η αδελφότητα ξεκίνησε με έξι μοναχές. Τον πρώτο χρόνο είχαν γίνει δεκατρείς και το 1914 έφτασαν τις εκατό. Όλες οι αδελφές εργάζονταν με αυταπάρηση, διακονώντας τους «ελάχιστους αδελφούς του Ιησού». Κατά τη διάρκεια του Α΄ παγκοσμίου πολέμου, στην αδελφότητα βρήκαν καταφύγιο πολλά ορφανά, που ήλθαν από τις εμπόλεμες περιοχές και είχαν ζήσει τη φρίκη και τις αγριότητες του πολέμου. Ένα μέρος των κτιρίων μετετράπη σε στρατιωτικό νοσοκομείο για τους τραυματίες του πολέμου.

Η εργασία της αδελφότητας εκτιμήθηκε πολύ και βοηθήθηκε από τον τότε Μητροπολίτη Μόσχας και μετέπειτα ιερομάρτυρα άγιο Βλαδίμηρο και αργότερα από τους μητροπολίτες Τρύφωνα και Μητροφάνη. Την πνευματική καθοδήγηση των αδελφών είχε ο π. Σέργιος Μετσώφ, ο οποίος πέρασε πολλά χρόνια στις φυλακές και εξορίες και βρήκε μαρτυρικό θάνατο το 1941.

Το τεράστιο φιλανθρωπικό έργο της αδελφότητας έμελλε να διακοπεί με την επανάσταση. Το 1918, κατά την εβδομάδα της Πεντηκοστής, η Ελισάβετ συνελήφθη και μεταφέρθηκε στην πόλη Αλαπαέβσκ στην ευρύτερη περιοχή του Αικατερίνμπουργκ. Στις 17 Ιουλίου, τη νύχτα που δολοφονήθηκαν τα μέλη της τσαρικής οικογένειας Ρομανώφ, βρήκε μαρτυρικό θάνατο στο Αλαπαέβσκ και η Ελισάβετ μαζί με τη μοναχή Βαρβάρα Γιαγκόβλεβα. Τα λείψανά τους μεταφέρθηκαν το 1920 στο μοναστήρι της Αγίας Μαρίας Μαγδαληνής στην Ιερουσαλήμ. Το 1992 οι μοναχές Ελισάβετ και Βαρβάρα ανακηρύχθηκαν αγίες από τη Ρωσική Εκκλησία.

Η αδελφότητα διαλύθηκε βίαια και οι ναοί έκλεισαν το 1926. Τα τελευταία χρόνια η αδελφότητα ανασυστήθηκε, για να συνεχίσει Αυγούστου 1990 στον κήπο, μπροστά από την εκκλησία της Παναγίας, τοποθετήθηκε μνημείο προς τιμήν της αγίας και εγκαινιάστηκε από τον Πατριάρχη Αλέξιο.

Πηγή: Αρχιμανδρίτης Νεκτάριος Αντωνόπουλος, Ρώσοι Νεομάρτυρες και Ομολογητές, 1917- 1922, Μέρος Γ΄: «Νέφος Μαρτύρων». Εκδόσεις Ακρίτας, Έκδοση δεύτερη, Δεκέμβριος 2001.